เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔/๒๕๐๐

บันทึก

เรื่อง ขอความเห็นเกี่ยวกับตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้มีหนังสือที่ ๘๒๙๓/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๐๐ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นข้าราชการหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๔๙๕ ประกอบกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๙ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่กล่าวถึงตำแหน่งอธิการบดีไว้ด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ยกฐานะผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง และพนักงานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้เป็นข้าราชการพลเรือน ฉะนั้น คำว่า “ข้าราชการ” ซึ่งปรากฏอยู่ในปัญหาจึงหมายถึงข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๒. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๙ ได้ยกฐานะให้ผู้ที่เป็นศาสตราจารย์ประจำ อาจารย์ประจำ อาจารย์ผู้ช่วย หรือพนักงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ (มาตรา ๕) หรือข้าราชการพลเรือนวิสามัญ (มาตรา ๖) แล้วแต่กรณี เมื่อกฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดแจ้งแล้วว่า ได้ยกฐานะตำแหน่งใดบ้างให้เป็นข้าราชการพลเรือน ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ก็ย่อมจะถือว่าเป็นข้าราชการพลเรือนไม่ได้ และโดยเฉพาะตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นี้ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๙ ก็มิได้บัญญัติยกฐานะให้เป็นข้าราชการพลเรือน ปัญหาที่จะต้องพิจารณาจึงมีเพียงว่า ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นพนักงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หรือไม่เท่านั้น

๓. เมื่อพิจารณาถึงวิธีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี และวาระการดำรงตำแหน่งตลอดจนเงินประจำตำแหน่งอธิการบดีแล้ว ปรากฏว่า ตำแหน่งอธิการบดีนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๙[๑]

ส่งพร้อมหนังสือที่ ๒๗๐๔/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๐

[๑] มาตรา ๑๙ อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย จากผู้มีคุณวุฒิอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกหรือเทียบเท่ากันในวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย หรือ

(๒) ได้ทำการสอนวิชาในมหาวิทยาลัยหรือในโรงเรียนชั้นสูงของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใด

แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๔๙๕ และมีวาระดำรงตำแหน่งอยู่เพียงสองปี ส่วนเงินประจำตำแหน่งอธิการบดีนั้นได้ความจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการว่าอธิการบดีไม่มีเงินเดือนประจำตำแหน่ง คงได้รับแต่เงินสมนาคุณซึ่งทางมหาวิทยาลัยกำหนดให้ ส่วนพนักงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ก่อนที่จะได้มีการยกฐานะให้เป็นข้าราชการพลเรือนปรากฏว่าสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดตำแหน่งอัตราเงินเดือน จำนวนพนักงาน คุณสมบัติ ของพนักงานไว้ (มาตรา ๕๐) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๔๙๕ ได้บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษ มาใช้บังคับแก่พนักงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยอนุโลม โดยเหตุผลดังกล่าวมาจึงเห็นได้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีไม่มีฐานะเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะมีวิธีการแต่งตั้ง การดำรงอยู่ในตำแหน่ง ตลอดจนเงินประจำตำแหน่งเป็นพิเศษแตกต่างกับพนักงานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๔. อนึ่ง ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ จะได้วิเคราะห์ศัพท์คำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ให้หมายความถึง “บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือนในกระทรวง ทบวง กรม ฝ่ายพลเรือน...” ก็ตามแต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมิได้รับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน ฉะนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นข้าราชการพลเรือนตามความหมายของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙

จากเหตุผลดังได้กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน และไม่มีกฎหมายฉบับใดบัญญัติให้ตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นตำแหน่งข้าราชการด้วย ฉะนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงไม่เป็นข้าราชการ

(ลงชื่อ) เสกล บุณยัษฐิติ
(นายเสกล บุณยัษฐิติ)
กรรมการร่างกฎหมายประจำ
รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๐๐

ในประเทศไทยมาไม่ต่ำกว่าห้าปี

อธิการบดีดำรงอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นต่อไปใหม่ได้